

Handreiking Het professionele gesprek over het mentoraat

Januari 2026

Het mentorschap is een belangrijk onderdeel van de begeleiding van leerlingen. De mentor ondersteunt de schoolloopbaan, het welzijn van de leerling en is het eerste aanspreekpunt voor ouders en leerlingen. In de praktijk wordt de mentorrol vooral door leraren vervuld. Dat is praktisch en efficiënt, leraren kennen hun leerlingen en volgen hun studievoortgang. Het mentorschap is veelzijdiger. Denk aan bijdragen aan de sociaal emotionele ontwikkeling en een veilig pedagogisch klimaat etc.

De toegenomen complexiteit van leerling problematiek, de invloed van sociale media en mondige ouders, doet een groter beroep op vaardigheden in begeleiding, coaching en signaleren van sociaal-emotionele problemen. De rol is zwaarder geworden. Dit kan leiden tot overbelasting van mentoren en risico's in de kwaliteit van leerlingenzorg.

Deze handreiking is bedoeld voor alle deelnemers aan het professionele gesprek over het mentoraat en het mentorschap. Het biedt een (niet uitputtend) overzicht van relevante gespreksonderwerpen.

Van de deelnemers aan de gesprekken mag verwacht worden dat zij kennis hebben genomen van bladzijde 3 [Kenmerken van een professionele dialoog](#) uit de [Handreiking De professionele dialoog op school](#).

1.1 Het professionele gesprek over het mentoraat

Het mentorschap in het voortgezet onderwijs wordt verschillend ingevuld. De rol van de mentor is niet in alle gevallen duidelijk omschreven en afgebakend. Een duidelijke scheiding tussen mentorschap en professionele leerling zorg is essentieel. Mentorschap richt zich op basisbegeleiding, signalering en communicatie. Specialistische begeleiding bij complexe ondersteuningsvragen is het domein van zorgprofessionals binnen of buiten de school.

Rolonduidelijkheid over het mentoraat kan leiden tot verwachtingen waaraan leraren niet kunnen voldoen. Met als mogelijk gevolg het overvragen van leraren met het risico's op overbelasting. In die gevallen is herijking van het mentoraat en rolverduidelijking van het mentorschap aan de orde.

Het professioneel gesprek over heldere grenzen aan de (inhoudelijke) rol van de mentor en groeps grootte, is gericht op versterking van de kwaliteit van de begeleiding en de leerling zorg. De balans daarin leidt tot professionele leerlingenzorg en een uitvoerbare mentorrol.

Onderwerpen zijn onder meer:

1. Afbakening: wat hoort bij het mentoraat en wat niet? M.a.w. hoe verhoudt het mentoraat zich tot overige leerlingenzorg? Stel een heldere taakomschrijving op: Leg vast wat tot het mentorschap behoort en wat niet.
2. Verwachtingen van het mentorschap en facilitering (tijd gerelateerd aan groepsgrootte?) en ondersteuning van leraren (bijvoorbeeld training in signaleren en communiceren, maar geen specialistische zorgtaken).
3. Voldoende (interne en externe) expertise en capaciteit in het zorgteam voor de noodzakelijke leerlingbegeleiding die het mentorschap overstijgt en zo de mentor ontlast.
4. Differentiatie in facilitering van leraren?
Denk aan startende leraren vrijstellen van mentorschap, extra ondersteuning op basis van klassengrootte, leerjaar, mogelijkheden voor duo-mentoraat etc.
5. Iedere leraar moet mentor (kunnen) zijn?
Benodigde competenties en vaardigheden van leraren, ondersteuning en professionalisering.

1.2 Thema's die extra aandacht verdienen

- Verplichting versus geschiktheid

Het uitgangspunt "iedere leraar moet mentor kunnen zijn" kan wringen:

- Niet elke leraar voelt zich bekwaam of comfortabel in de mentorrol.
- Het mentorschap vraagt andere vaardigheden dan lesgeven.
Welke vaardigheden nodig zijn hangt af van hoe het mentorschap wordt ingevuld (functie, doel en afbakening).
- Rolonduidelijkheid kan een te grote stressor worden (waar eindigt het mentorschap en begint andere (professionele) leerlingenzorg).
- Ongelijkheid in uitvoering.
Is er ruimte om te differentiëren in de invulling van het mentorschap? Bijvoorbeeld naar 'type leerling', in aanpak, motivatie en betrokkenheid.
- Het mentorschap wordt verschillend ervaren. Bepaalde aspecten kunnen als zeer (emotioneel) belastend worden ervaren. Bijvoorbeeld wanneer de rol raakt aan persoonlijke grenzen.
- Niet iedereen voelt zich veilig of bekwaam om met complexe problematiek om te gaan. Hoe daarmee om te gaan? Zie eerste bullet.
- Onvoldoende tijd of ondersteuning voor het vervullen van de rol kan leiden tot frustratie.

Voor aanvulling en verdieping van het gesprek over leerlingbegeleiding en mentoraat zie: [Nationaal Kennisinstituut Onderwijs](#).